

PETICE ZA ODPOVĚDNOU REFORMU VĚDECKÉHO VÝZKUMU A VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V Praze dne 8. září 2009

Česká věda a vzdělanost jsou v ohrožení. Vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace (www.vyzkum.cz, dále jen Rada) zavádí od roku 2008 reformu vědy, výzkumu a vývoje a paralelně s tím Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR připravilo plán reformy vysokého školství. Obě tyto reformy probíhají bez jakékoli vážně míněné diskuse s širší odbornou veřejností. Na připomínky odborníků není brán zřetel, nesouhlasné hlasy jsou ignorovány a vzniká důvodné podezření, že reforma bude sloužit především zájmům soukromých firem, které mají získat miliardy korun z veřejných peněz na vlastní výzkum. V oblasti vysokoškolského vzdělávání má dojít k podřízení vysokých škol zástupcům průmyslu a politiky, což reálně ohrozí jak akademické svobody, tak i úroveň vysokých škol.

Jsme přesvědčeni, že smyslem vědy a vzdělanosti není vytváření bezprostředního ekonomického zisku, ale rozvoj a kultivace poznání, kritického myšlení a tvůrčího potenciálu společnosti. Tyto hodnoty jsou hodny veřejné ochrany, proto proti snaze privatizovat sféru veřejného vzdělávání a základního výzkumu se vši vážností rozhodně protestujeme.

Hlavní zodpovědnost za současný vývoj mají vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Pravomoci Rady jsou ve srovnání s ostatními radami vlády enormní, přesto její činnost není podřízena veřejné kontrole. Její členové neposkytují informace s odvoláním na slib mlčenlivosti a ani odborné veřejnosti nejsou průběžně poskytovány informace, které v obecném režimu podléhají zpřístupňování podle zákona o přístupu k informacím. Její členové jsou jmenováni netransparentně a není dbáno na proporcionalitu v zastoupení jednotlivých skupin ucházejících se o veřejné prostředky na vědu a výzkum. Statut Rady umožňuje jejím členům účinně se dosazovat do dalších řídicích pozic v orgánech ovlivňujících výzkum a vývoj, čímž dochází k nezdravé kumulaci moci. Komunikace Rady se zástupci odborné veřejnosti v podstatě neexistuje, veškeré kritické připomínky k výsledkům její činnosti jsou vypořádávány zcela formálně.

Podobné netransparentní přístupy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR byly akademickou obcí kritizovány již v diskusi o přípravě reformy terciárního vzdělávání. Ani v tomto případě nedochází k vážně míněné diskusi s odborníky, kteří se vzdělávací politice nezávisle věnují, nebo s lidmi, kterých se reforma dotkne. Místo toho jsou vypracovávány draze placené a metodicky pochybné studie, jejichž výsledky se reformátoři zaštiťují. Zde řešený projekt vypsáný na přípravu a realizaci Reformy terciárního vzdělávání disponuje desítkami milionů korun z prostředků EU, které mají být mimo jiné vynaloženy i na překonání odporu k reformě.

Česká věda a vzdělanost v 21. století reformu nepochybně potřebují. Odmítáme však nezodpovědné, neprůhledné a ve svém důsledku škodlivé metody Rady a MŠMT.

S výše uvedeným na zřeteli se my, níže podepsaní občané a občanky, v souladu se zákonem č. 85/1990 Sb. o právu petičním, obracíme na premiéra a vládu České republiky:

1. **Žádáme, aby byli neprodleně odvolána stávající vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace**, která je odpovědná za hrubě nekvalitní reformu vědy a výzkumu i neodbornou a věcně chybnou metodiku hodnocení vědy, výzkumu a vývoje. Personální výměna se musí týkat i sekretariátu Rady.
2. **Žádáme, aby byl změněn statut Rady tak, aby byla jmenována transparentně na základě nominací odborné veřejnosti a bylo přitom přísně dbáno na proporční zastoupení.** Její členové by měli nejen požívat důvěru odborné veřejnosti a klíčových institucí vědy a výzkumu, ale také osobně ručit za výsledky činnosti Rady a za jejich dopad na vědu a výzkum v České republice. Musí existovat možnost veřejné kontroly činnosti Rady a možnost odvolávání jejích členů a členek. Z jednání Rady by měly být zveřejňovány plné zápisy. V rámci nominačního procesu by měli kandidáti a kandidátky svoji vizi vědní politiky obhájit ve veřejných slyšeních.
3. **Žádáme, aby vláda ČR a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR přistoupily k transparentní a otevřené diskusi o reformě terciárního vzdělávání**, aby reforma nebyla prosazena silou přes odpor akademické obce (pedagogů i studentů), ale získala si její podporu. Hlas akademické obce by neměl být vnímán jako pouhý jednorázový připomínkový subjekt, ale měl by být brán v potaz v celém procesu přípravy návrhu zákona o terciárním vzdělávání jako aktivní a zásadní partner.
4. **Žádáme, aby vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace rozpustila svou komisi pro hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a umožnila iniciovat vytvoření nového způsobu hodnocení výzkumu a vývoje v ČR, včetně využití jeho výsledků při financování vědy a výzkumu.** K této práci by měli být přizváni odborníci, kteří se nepodíleli na tvorbě dosavadní chybné metodiky. Měli by se jí účastnit i zahraniční experti v oblasti bibliometrické a citační analýzy a hodnocení vědy a výzkumu, aby mohly být vzaty v potaz pozitivní a negativní zkušenosti jiných zemí za posledních dvacet let, kdy se systémy hodnocení zavádějí do organizace výzkumu. K návrhu takto vytvořené metodiky by mělo být uspořádáno veřejné slyšení vědecké a akademické obce včetně nezávislé odborné oponentury tak, aby její přijetí proběhlo transparentně, po vyslyšení a reflexi kritických připomínek a s jasnou deklarací vize hodnot, které mají vědu a výzkum orientovat.

Tyto kroky považujeme za nutné pro začátek skutečně odpovědné reformy vědeckého výzkumu a vysokoškolského vzdělání.

Petiční výbor ve složení:

Mgr. Jan Kuneš, Ph.D., Filosofický ústav AV ČR

Mgr. Marcela Linková, Sociologický ústav AV ČR

Mgr. Zuzana Macek Jílková, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Fyziologický ústav AV ČR

RNDr. Martin Markl, DrSc., Matematický ústav AV ČR

Mgr. Josef Šlerka, Univerzita Karlova

Osoba oprávněná zastupovat petiční výbor ve styku s úřady podle § 3, odst. 2 a oprávněná zastupovat členy petičního výboru podle § 4, odst. 2: Mgr. Marcela Linková, Zelenky Hajského 4, Praha 3, 130 00.

PETICE ZA ODPOVĚDNOU REFORMU VĚDECKÉHO VÝZKUMU A VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Podpisový arch Petice za odpovědnou reformu vědeckého výzkumu a vysokoškolského vzdělávání obracející se na premiéra a vládu České republiky.

Osoba oprávněná zastupovat petiční výbor ve styku s úřady podle § 3, odst. 2 a oprávněná zastupovat členy petičního výboru podle § 4, odst. 2: Mgr. Marcela Linková, Zelenky Hajského 4, Praha 3, 130 00.

Prohlašuji, že jsem se s obsahem petice seznámil/a a svým podpisem, k němuž jsem nebyl/a žádným způsobem nucen/a, ji podporuji.

	Titul	Jméno	Příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

Podepsané petiční archy zasílejte, prosím, na adresu: Fórum Věda žije! Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4.